

Watervogeltellingen in Nederland

Nieuwsbrief seizoen 2017/2018, mei 2018

Nederland is bij uitstek een land van wetlands en watervogels. Met watervogeltellingen worden objectieve gegevens verzameld over aantallen, verspreiding en de veranderingen daarin. Het landelijke project vindt plaats in het kader van het Netwerk Ecologische Monitoring en wordt ondersteund door het Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit, Rijkswaterstaat Centrale Informatievoorziening en het Centraal Bureau voor de Statistiek. De landelijke coördinatie wordt verzorgd door Sovon Vogelonderzoek Nederland. De tellingen worden uitgevoerd door een groot aantal waarnemers van vogelwerkgroepen, behorende instanties, provincies en instituten. Er worden maandelijks tellingen uitgevoerd in monitoringgebieden (alle watervogelsoorten, in Rijkswateren en overige Vogelrichtlijnggebieden), pleisterplaatsen (ganzen en zwanen) en in januari de Midwintertelling.

Beste Wadden-tellers,

Nijmegen, 26 april 2018

Zoals gebruikelijk zijn er twee tellingen in mei in de Waddenzee. Ten eerste is dat de internationale telling van **Brand- en Rotganzen op 5 mei** aanstaande, als ook de Denen en Duitsers hun Waddengebieden op beide soorten tellen. Twee weken later, op **19 mei** is het tijd voor de **integrale hvp-telling**. Beide tellingen waren eigenlijk niet te combineren, omdat de 19^e te laat is voor de speciale ganzentelling.

De vorige integrale hvp-telling – de extra telling in maart – moesten we afblazen. Het voorspelde tij was al niet dik, maar door de harde (en koude) oostenwind zou het niet hoger komen dan N.A.P., en dan heb je in feite een laagwatertelling... We hebben besloten de extra maarttelling volgend jaar te doen. Daarmee komt de aanvankelijk geplande extra integrale hvp-telling in december te vervallen! Kijk voor alle teldata in het lijstje op de achterkant van deze nieuwsbrief.

In het Waddengebied is het al een en al telactiviteit, want dit voorjaar wordt voor de zesde keer een integrale broedogelinventarisatie van kenmerkende soorten georganiseerd in het gehele internationale Waddengebied. Alle kusten, platen en eilanden, van de Kop van Noord-Holland tot aan het Deense Esbjerg. Naast de kolonievogels en zeldzame soorten die jaarlijks worden gevolgd (o.a. Lepelaars, plevieren, meeuwen, sterns, Kluut) gaat het om o.a. Bergeend, Scholekster, Kievit, Wulp, Grutto en Tureluur, soorten waarvoor de Wadden van belang zijn. Op veel plekken grijpen natuurbeheerders deze kans aan om hun terreinen op nog veel meer (op sommige plekken alle!) soorten te laten inventariseren. Nogal wat karakteristieke broedvogels van duin en kwelder zitten in de min, sommige in het nauw, dus is het uitermate nuttig om te zien hoe met de omvang van de populaties op zowel internationaal als nationaal niveau is gesteld. Dat geldt o.a. voor de Eider. In ons

land broeden vrijwel alle Eiders in het Waddengebied (recente 'atlasschatting': 5500-6700 paren, waarvan ruim 95% in de Waddenzee). De populatie is veel groter dan die in de Duitse en Deense Waddenzee. Toen we in 2001 de derde internationale broedvogelkartering van de Waddenzee hadden, stelden we een enorme afname vast. Die werd voorafgegaan door een massale sterfte als gevolg van voedselschaarste. Iedereen herinnert zich ongetwijfeld de jaren van de mechanische kokkelvisserij en de strijd daartegen nog. De soort bleef vervolgens afnemen, maar na een dieptepunt rond 2010 lijkt het aantal in de oostelijke Waddenzee ietwat uit een dal te kruipen, hoewel die trend nogal fluctueert. Aan de significant negatieve trend sinds 1990 is de afgelopen jaren een einde gekomen, hoewel er 'Waddenzee-breed' nog geen sprake is van herstel. In het kader van het 'Reproductiemeetnet Kustbroedvogels' tellen we begin juli jonge Eiders op alle eilanden. Voor 2011 liep het aantal jongen per paar uiteen, van 0,1-0,2 jong per paar in 2006 en 2007 tot zo'n 0,5-0,7 jong per paar in 2008-2010. Daarna schommelt het jaarlijks rond de 0,4 jong per paar. Dat is aan de lage kant, wetende dat voor een stabiele populatie 0,4-1 jong per paar nodig zijn.

Tot slot nog het verzoek om ook met deze hvp-telling in mei (potentiële) verstoringsbronnen vast te leggen. Het is een maand waarin de recreatie alweer volop in beweging is en hoe vaker we drukfactoren als verstoring vastleggen, hoe beter het beeld daarvan wordt. Zowel in het veld met de smartphone als nadien achter de computer zijn in Avimap de verstoringsbronnen op stipniveau in te voeren. Zet 'm op.

Ik wens iedereen een voortreffelijke telling. Tel ze!

Romke Kleefstra

Nederland (binnenland):	Waddengebied:
5 mei telling Brand- en Rotgans	5 mei telling Brand- en Rotgans (13.34 - HW 90)
Volgende telling	2018 (tussen haakjes tijdstip hoog water & cm verhoging)
12 mei selectie van monitoringgebieden	
16 juni selectie van monitoringgebieden	
NB. Bij voorkeur niet van de teldatum afwijken, echter bij slecht weer of andere overmacht kunnen tellingen nog één dag voor tot twee dagen na de teldatum worden uitgevoerd.	

Teldata seizoen 2018/2019: zie ommezijde

Teldata seizoen 2018/2019

Nederland binnenland

14 juli selectie van monitoringgebieden
11 aug selectie van monitoringgebieden
15 sept monitoringgebieden, ganzen- en zwanentelling
13 okt monitoringgebieden, ganzen- en zwanentelling
17 nov monitoringgebieden, ganzen- en zwanentelling
15 dec monitoringgebieden, ganzen- en zwanentelling
12 jan midwintertelling, monitoringgebieden, ganzen- en zwanentelling
16 feb monitoringgebieden, ganzen- en zwanentelling
16 mrt monitoringgebieden, ganzen- en zwanentelling
13 apr monitoringgebieden, ganzen- en zwanentelling
4 mei telling Brand- en Rotgans
11 mei selectie van monitoringgebieden
15 juni selectie van monitoringgebieden

2018 / 2019

Waddengebied (hoogwater - verhoging)

14 juli steekproeftelling (11:36 - 112)
18 aug integrale Waddentelling (15:14 - 102)
15 sep integrale Waddentelling (14:15 - 109)
13 okt steekproeftelling, ganzen- en zwanentelling (13:16 - 116)
10 nov integrale Waddentelling (11:16 - 118)
15 dec steekproeftelling, ganzen- en zwanentelling (13:30 - 73)
12 jan integrale Waddentelling (12:44 - 77)
9 feb steekproeftelling, ganzen- en zwanentelling (12:20 - 85)
23 mrt (extra) integrale Waddentelling (11:45 - 89)
20 apr steekproeftelling, ganzen- en zwanentelling (12:35 - 89)
4 mei telling Brand- en Rotgans (11:45 - 82)
18 mei integrale Waddentelling (11:25 - 85)
22 juni steekproeftelling (14:35 - 104)